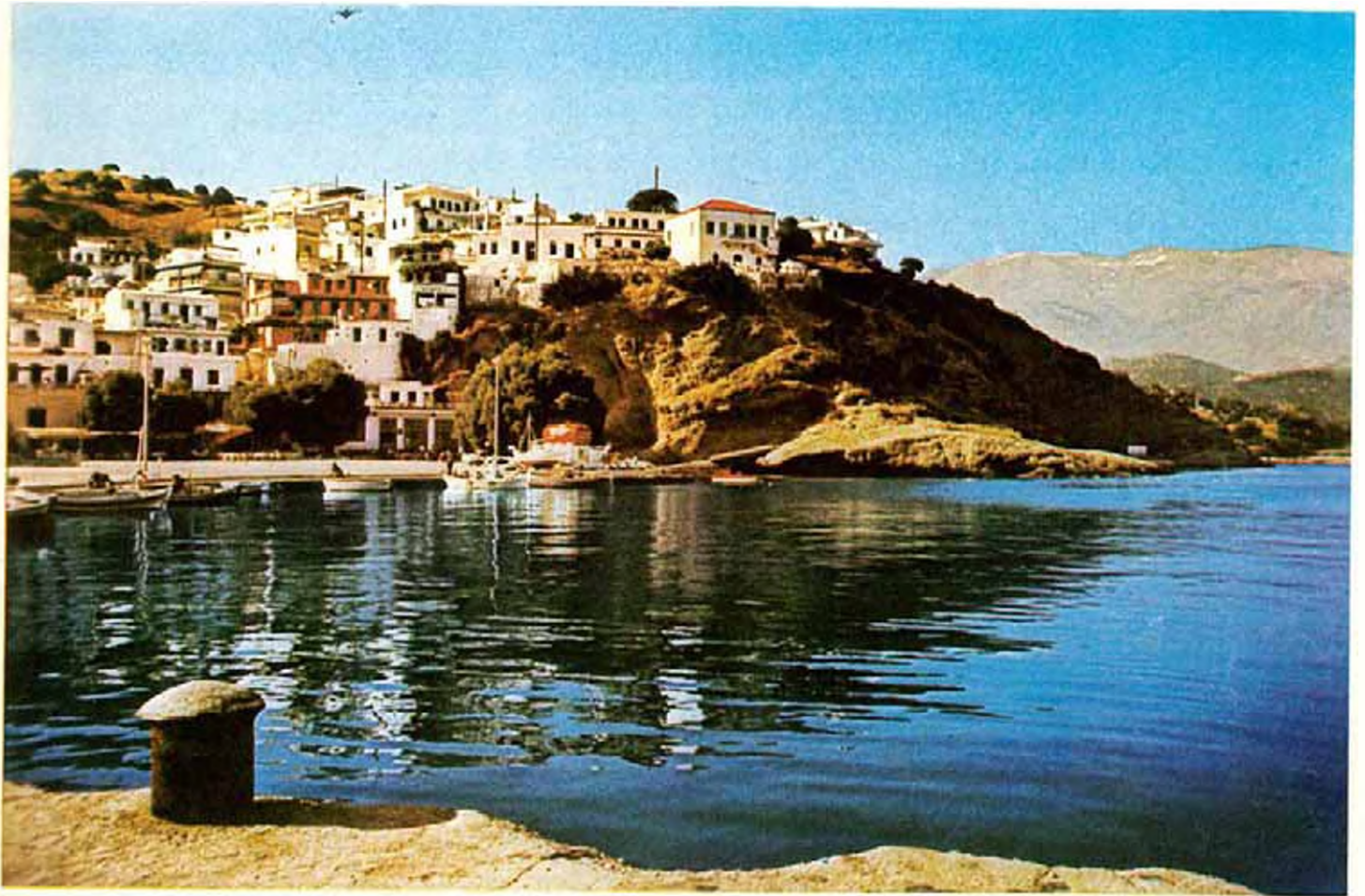

ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ

1^{ΟΝ} ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1980

ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ,, ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Α Γ Ι Α Γ Α Λ Η Ν Η

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ" ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΑΡ. ΤΕΥΧΟΥΣ 1 - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1980

<u>ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ</u>	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΣΕΛΙΔΑ
Τό Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου 'Αγία Γαλήνη:	Δύο λόγια για τήν έκδοσή μας	1
Κων/νος Λυνοξυλάκης-Πρόεδρος	'Ιστορικές παραδόσεις	2
Σοφία Σπανουδάκη-'Αντ/δρος	'Από τίσ έκδηλώσεις	
'Εμμ. Μπαντινάκης-Γ. Γραμματ.	του Συλλόγου μας	6
Γεώργιος Νικηφοράκης-Ταμίας	Τό χρονικό τής μικρής	
Τόλης Τσακίρης-Είδ. Γραμματ.	μας χώρας	7
Μιχαήλ Γιασαφάκης -Μέλος		
'Ελένη Μπαντινάκη "	Λογοτεχνία καί ζωή	
Μύρων Ρυακιωτάκης "	- Μέ τά φτερά του Πήγασου	12
'Εμμ. Σαββάκης "	- 'Ηθογραφικά :	
	Χρονιάρες μέρες	13
<u>ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ</u>	Τό Σταυρόλεξό μας	16
Κων/νος Λυνοξυλάκης		

'Ακαδημίας 74

ΑΘΗΝΑΙ

τηλ. 3631135

6448598

ΣΥΝΕΡΓΑΣΘΗΚΑΝ Σ'ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ

ΕΚΔΟΣΗ ΟΙ :

Ευάγγελος Βογιατζάκης

Φρόσω Βογιατζάκη

'Ιωάννης Γ. Μηναδάκης

Τό έξώφυλλο φιλοτεχνήθηκε από τον Γιάννη Ν. Παπαδάκη

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΜΑΣ

Άγαπητοί φίλοι,

Είναι αλήθεια πώς ή άμεση επικοινωνία μεταξύ τών μελών ενός συλλόγου σάν τό δικό μας, είναι ό πιο δυνατός, ό πιο άποδοτικός τρόπος πού ύπάρχει για τήν έκπλήρωση τής άποστολής του : Τή διατήρηση καί τή συνέχιση τών παραδόσεών μας, τήν άμοιβαία άλληλεγγύη, τήν νοερή έστω έπιστροφή στις ρίζες μας, κοντά σε τόπο άγαπημένο καί πρόσωπα προσφιλή, τήν ανάμνηση χρόνων γενναιόδωρων πού μās γαλούχησαν καί, συνειδητά ή όχι έξουσιάζουν τόν άληθινό έαυτό μας.

Παρά τίς προσπάθειες πού καταβάλλει ό Σύλλογος Άγιογαληνιωτών πού ίδρύθηκε στην Άθήνα τό 1968, μέ τίς κοινωνικές κυρίως έκδηλώσεις του για τήν επίτευξη αυτής τής επικοινωνίας καί συνοχής, ούτε οί καιροί, ούτε οί καταστάσεις έπιτρέπουν τήν ούσιαστική επίτευξή τους.

Οί καιροί αλήθεια, έγιναν "χαλεποί", για Συλλόγους σάν τόν δικό μας κι' άς πιστεύουμε όλοι στην άναγκαιότητα τής ύπάρξεώς του. Κι' αυτό λόγω τών κοινωνικών συνθηκών, τών βιοποριστικών άναγκών καί κυρίως τών καινούργιων προσανατολισμών στά ήθη καί στά έθιμα τής έποχής μας.

Η έκδοσή μας αυτή, φιλοδοξεϊ νά γίνει κοινός φορέας καί μέσο επικοινωνίας μεταξύ συγχωριανών καί φίλων καί πού θά μās έπιτρέψει νά ξεπεράσουμε πολλούς άπό τούς παραπάνω περιορισμούς.

Μιά τέτοια προσπάθεια, βγαλμένη άπό τό ύστέρημά μας - χρονικά καί ύλικά - άντλεϊ τή δύναμή του άπό τήν πεποίθησή μας ότι όσο πενιχρή κι' άν παρουσιάζεται, μπορεί νά συμβάλει ούσιαστικά στο κοινό σκοπό πού προαναφέραμε μέ τή δική σας συμπάρασταση καί μέ κοινό ύπόβαθρο, επίκεντρο άν θέλετε, τό χωριό μας - τήν Άγία Γαλήνη : θά ξαναθυμηθοϋμε μαζύ τά παλιά, θά προβληματισθοϋμε δημιουργικά όπου καί όταν πρέπει, θά μπορέσουμε τέλος νά μιλήσουμε στους νεώτερους γι' αυτά πού υπήρξαν καί πού πρέπει νά ζήσουν.

Τήν πρώτη μας έκδοση, πού ξεκινάμε μέ περιορισμένες συνεργασίες καί θέματα, φιλοδοξοϋμε νά άκολουθήσουν βελτιωμένες έκδόσεις μέ ποικιλία ύλης άπό μās κι' άπό σās τούς άναγνώστες μας για τή ζωή τοϋ τόπου μας καί για όλους εκείνους πού, όπου κι' άν βρίσκονται δέν παύουν νά άποτελοϋν ζωτικά κύτταρα τής Άγίας Γαλήνης.

Ξεκινόντας μέ μία τέτοια πρόθεση, συνεργασίες καί ύποδείξεις άπό όλους, είναι εύπρόσδεκτες. θά ήταν ούσιαστική παράλειψη νά μήν τονίσουμε πώς άπό τίς οικονομικές προσφορές τών φίλων μας θά έξαρτηθῆ σε μεγάλο βαθμό ή συνέχιση ή όχι τής έκδοσής μας. Δέν μπορούμε δυστυχώς νά άγνοήσουμε ότι στους δύσκολους καιρούς πού ζοϋμε, ό σκοπός μόνος δέν φτάνει. Χρειάζονται καί τά μέσα για νά τόν "άγιάσουν".

Άθήνα, Δεκέμβρης 1980

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ"

"Γεννηθήτω γαλήνη! Καί ἐγένετο ἡ....ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ"

Ἡ Ἱστορία πέρασε πρώτη κι ἄφησε ἐπιβλητικά τὰ σημάδια της στό μικρό χωριό τοῦ Λιβυκοῦ πελάγους πού λέγεται σήμερα Ἁγία Γαλήνη. Ὁ θρύλος ἀκολούθησε, σμίγοντας ἀρμονικά μέ τή δύναμη τῆς φαντασίας, τήν ἱστορική ἀλήθεια, τήν παράδοση, τό θαυμασμό, τή νοσταλγία.

Τό θρύλο αὐτό, ἔτσι ὅπως βγῆκε ἀπό τήν ἀχλύ τῆς θάλασσας καί ταξίδεψε ζωντανός μέσα στό χρόνο, στούς αἰῶνες, θά παραθέσουμε πρῶτα. Ἀκολουθοῦν ἱστορικές πληροφορίες γιά τὰ βασικά πρόσωπα πού πρωταγωνιστοῦν στήν ἱστορία μας, μέ περιστατικά καί ἡμερομηνίες πού ἀποκαθιστοῦν ἢ προσεγγίζουν τήν ἱστορική ἀκρίβεια.

A. Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ *

Ἀπό τὰ τρία παιδιά τοῦ Ἀθηναίου φιλόσοφου Λεόντιου, ἡ μοναχοκόρη του Ἀθηναῖς ἦταν γραφτό νά γνωρίσει ἄπλερα τή δόξα σάν αὐτοκράτειρα τοῦ Βυζαντίου καί ἔντονα τήν ἀπογοήτευση, πρὸς τό τέλος τῆς ζωῆς της. Ἡ ἱστορία τῆς Ἁγίας Γαλήνης, συνδέεται μέ τ' ὄνομά της. Χρονικά ἡ παράδοση ἀναφέρεται στό τέλος τοῦ 5ου μ.Χ. αἰῶνα (Ἱστορικά μιλάμε γιά τίς ἀρχές τοῦ 5ου μ. Χ. αἰῶνα).

Κρατοῦσε τότε τό ἔθιμο, συνήθεια καί νόμος μαζύ, τὰ ἀγόρια νά κληρονομοῦν ὅλη τήν ἀκίνητη περιουσία καί οἱ κόρες τὰ ὑπάρχοντα μετρητά. Ἔτσι, γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς κόρης του, ὁ Λεόντιος, ἔδωσε στήν Ἀθηναίδα μέ τήν συμπλήρωση τῶν εἴκοσι χρόνων της, ἑκατό χρυσά νομίσματα.

Ἐλληνίζουσα ἡ Κωνσταντινούπολη τήν ἐποχή ἐκείνη, θύμιζε μιά προέκταση τῆς Ἑλληνικῆς γῆς. Ἐκεῖ, στήν "Ἑλληνική" Κωνσταντινούπολη, ζοῦσε μιά ἀδελφή τοῦ Λεοντίου, θεία τῆς Ἀθηναίδος, πού τήν προσκάλεσε νά μείνει κοντά της. Ἡ Ἀθηναῖς, ἀποδέχτηκε τήν πρόταση καί, παίρνοντας μαζύ της τήν περιουσία της, πῆγε ἐκεῖ.

Κυβερνοῦσε τότε τό θρόνο μιά γυναῖκα μέ τ' ὄνομα Πουλχερία, πού πῆρε τόν τίτλο τῆς Αὐγούστας σέ νεαρή ἡλικία, σάν ἐπίτροπος τοῦ ἀνήλικου ἀδελφοῦ της.

Ἡ θεία τῆς Ἀθηναίδος, πού ἀνῆκε στήν "ὑψηλή κοινωνία" καί εἶχε σχέσεις μέ τό παλάτι, συνέστησε τήν ἀνηψιά της στόν κύκλο της. Νέα, σπάνιας ὀμορφιάς καί μέ ἀξιόλογη Ἑλληνική Παιδεία καθώς ἦταν γοήτευσε τόν ἀδελφό τῆς Πουλχερίας, νεαρό Θεοδόσιο πού τήν πῆρε γυναῖκα του. Ὁ Θεοδόσιος, μέ τήν ἐνηλικίωσή του, ἀνέλαβε τό θρόνο καί κυβερνοῦσε (σάν Θεοδόσιος Β').

* Βασίζεται σέ πληροφορίες πού μᾶς ἔδωσε ὁ κ. Ἀρίστος Βουλγαράκης. Τόν εὐχαριστοῦμε.

Βλέποντας ή Πουλχερία ότι έχασε τό θρόνο, άρχισε νά φθονεί τόν αδελφό της καί τή γυναίκα του. Σιγά-σιγά μάλιστα δηλητηρίαζε τήν άμοιβαία έμπιστοσύνη του ζευγαριού μέ φθονερά βέλη γεμάτα ύποψίες ως πρός τήν άξιοπιστία καί τήν πίστη τής 'Αθηναίδος πρός τόν άνδρα της.

Ο Αύγουστος γιά πολύ καιρό άρνιόταν νά πιστέψει, δέν μπορούσε, δέν είχε χειροπιαστές άποδείξεις, βάσιμες πού νά ένοχοποιούν τήν συμβία του, πού τή θαύμαζε καί τήν αγαπούσε πολύ. Κάποτε όμως ή άπόδειξη ήλθε καί, βρίσκοντας άνοχύρωτη τή θέλησή του, έξουσίασε τήν καρδιά καί τή σκέψη του..... Ήταν ένα περίεργο, άσήμαντο, συμπτωματικό ίσως γεγονός πού τόν έκανε νά πιστέψει ότι ή 'Αθηναίς δέν του ήταν τόσο πιστή, όσο αυτός μέχρι τότε ύποστήριζε : Στήν Κωνσταντινούπολη ένας άγρότης είχε μηλιές καί μιά άπ'αυτές έκανε ένα τέτοιο έντυπωσιακά μεγάλο μήλο πού σκέφτηκε νά τό χαρίσει στόν 'Ανώτατο 'Αρχοντα. Ο Βασιληάς πάλι, τόσο έντυπωσιάστηκε μ'αυτό τό άφύσικο θαυμαστό δώρο, πού τό χάρισε στή γυναίκα του 'Αθηναίδα. 'Από τήν 'Αθηναίδα τό μήλο βρέθηκε στά χέρια του άρχιμουσικού του παλατιού Παυλίνου. Ο Παυλίνος, μέ τή σειρά του τό δώρησε στόν Βασιληά.

Τότε, οί ύποψίες του, πού τόσο γενναϊόδωρα τίς είχε θαλπωρήσει ή αδελφή του Πουλχερία, ένισχύθηκαν άπέναντι στήν 'Αθηναίδα. Η 'Αθηναίς, άρνήθηκε κάθε ένοχή. 'Αρνήθηκε άκόμη νά παραδεχτεί ότι τό μήλο βρέθηκε στά χέρια του Παυλίνου μέ τή δική της βούληση. Η όργή του Θεοδόσιου φούντωσε, καθώς έβλεπε νά σωριάζεται μπρός τά μάτια του, μέσα στή φαντασία καί τήν καρδιά του ό μύθος τής τέλειας γυναίκας, τής 'Αθηναίδος. Καί πήρες άμέσως τή σκληρή αλλά άμετάκλητη άπόφαση γιά τήν τύχη της : 'Εξορία στήν 'Αφρική !

Καθώς τό ιστιοφόρο πού πήγαινε τήν καταφρονεμένη 'Αθηναίδα στήν έξορία της, περνούσε άπό τά νότια παράλια τής Κρήτης καί ένώ βρισκόταν άπέναντι κι'όχι πολύ μακριά άπό μιά παράλια πόλη, τή Σουλία καί πού στά χνάρια της βρίσκεται σήμερα ή 'Αγία Γαλήνη, μιά καινούργια άπειλή φάνηκε νά τήν καταδιώκει. Ήταν μιά άγρια θαλασσοταραχή πού ξέσπασε άπότομα καί έφερε άκόμη καί τούς τολμηρούς θαλασσοπόρους σέ άδιέξοδο. Η 'Αθηναίς, πού στή Βασιλεύουσα είχε βαπτισθεί Χριστιανή καί μέ τ'όνομα Εύδοκία, τιμούσε τή νέα της πίστη, στράφηκε τότε πρός τήν "Υπέρμαχο Στρατηγό". Υποδείχνοντας στό πλήρωμα νά πλησιάσουν κοντύτερα πρός τή στεριά καί νά κάνουν δέηση, έκανε τάμα νά γαληνέψει ή θάλασσα καί νά χτίσει έκκλησιά, άφιερωμένη στήν "Παναγία 'Αγία Γαλήνη". Τό θαύμα έγινε. Μέσα σέ λίγη ώρα ή φουρτουνιασμένη θάλασσα ύποτάχθηκε στή θεία βούληση.

Τό ιστιοφόρο κατευθύνθηκε άπέναντι στήν πόλη Σουλία, πού τά χρόνια εκείνα γνώριζε μεγάλη άκμή. 'Αφού πάτησαν στερηά κι'έξιστόρησαν στόν 'Αρχοντα τό θαυμαστό γεγονός, ζήτησαν καί πήραν τήν έγκρισή του νά χτίσουν τήν έκκλησιά στήν περιοχή του έκπληρώνοντας τό τάμα. "Ετσι, ή ΠΑΝΑΓΙΑ ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ, άρχισε νά χτίζεται βόρρεια άπό τή σημερινή 'Αγία Γαλήνη. Η ίδια ή βασίλισσα έμενε εκεί γιά νά έπιτηρεί τό

θεάρεστο έργο. Κόντευε νά τελειώσει ή έκκλησία, όταν έφτασε από τήν Κωνσταντινούπολη μήνυμα πού τήν καλοῦσε νά έπιστρέψει στήν Βασιλεύουσα καί νά αναλάβει τό θρόνο της, γιατί ο Βασιληās είχε πεθάνει. Αναγκασμένη έτσι νά αλλάξει σχέδια καί πορεία, αναχώρησε βίαια, αφήνοντας τά απαραίτητα χρήματα γιά τήν περάτωση του ναού.....

Πέρασαν Χρόνια. Τό 640 μ. Χ., πειρατές από τήν Αίγυπτο, όνομαζόμενοι Σαρακηνοί, έκαναν έπιδρομή στή Σουλία καί τήν αφάνισαν κυριολεκτικά. Τά βέβηλα χέρια τους δέν φείσθηκαν ούτε τήν Παναγία Άγία Γαλήνη. Εύτυχως, σώθηκε τό ιερό μέ τίς θαυμαστές άγιογραφίες. Η περιοχή τότε έρημώθηκε καί πέρασε στή λήθη.....

Τό 1887 κάποιος μέ τ' όνομα Χαλκεδάκης, κάτοικος Μελάμπων πού ζούσε στή Σμύρνη επέστρεψε. Έπειδή υπήρχε ή ανάγκη νά χτιστεί καινούργιο χωριό, έπρότεινε νά διαλλάξουν τόν τόπο πού είχε ήδη τή δική του ιστορία, κοντά στήν Παναγία Άγία Γαλήνη. Τ' όνομά του : ΑΓΙΑ ΓΑΛΗΝΗ.

Η περιοχή αυτή άνήκε ακόμη στήν έκκλησία Μελάμπων. Για νά δημιουργηθουν οικιστικά κίνητρα, χαρακτηκαν δρόμοι. Όποιος έδήλωνε πρόθεση νά χτίσει στό καινούργιο χωριό, έξασφάλιζε τή συμμετοχή του μέ τούρκικα χρήματα : Ένα μεντζίνι, πού ίσοδυναμούσε μέ 5 δρχ. Αν δέν οίκοδομούσε μέσα σέ δυό χρόνια, έχανε τά χρήματά του χωρίς αποζημίωση.....

Δέν ξέρουμε βέβαια, αν άλλαξε κανείς γνώμη καί έχασε τήν προκαταβολή του. Μπορούμε όμως νά πουμε ότι αν τό έκανε, σίγουρα θά τό μετάνοιωσε άργότερα.....

B. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Μέ τίς ακόλουθες σύντομες βιογραφικές πληροφορίες* γιά τήν Άθηναΐδα καί τήν Πουλχερία, μπορεί ο άναγνώστης, αν τό θελήσει, νά συγκρίνει παραδοσιακά καί ιστορικά περιστατικά γιά πληρέστερη ιστορική τοποθέτηση καί ένημέρωση.

Η Άθηναΐς : Γεννήθηκε στήν Άθήνα περί τό 402 μ. Χ. καί πέθανε στό Ίεροσόλυμα τό 460 μ.Χ. Κόρη του Άθηναίου φιλοσόφου Λεοντίου,

* Από τήν Έγκυκλοπαίδεια "ΔΟΜΗ".

μορφωμένη και εύφυής, πήγε μετά τό θάνατο του πατέρα της στην Κων/πολη, για περυσιακά ζητήματα. Τότε ή Πουλχερία τή διάλεξε για σύζυγο του αδελφου της Θεοδοσιου Β, του οποίου ήταν επίτροπος και ή 'Αθηναΐς έγινε Χριστιανή μέ τ'όνομα Εύδοκία.

Προερχομένη έξ "'Αθηνών των περιλαλουμένων" κάνει έντονα αίσθητή τήν παρουσία της στή Βασιλεύουσα μέ τήν πνευματική κίνηση πού δημιουργεί. 'Εξαιρετική προσωπικότης, άσκει σοβαρή επίδραση στα άνάκτορα, συντελεί στήν ίδρυση του Πανεπιστημίου τής Κων/λεως (425).

Τό 437 πηγαίνοντας στα 'Ιεροσόλυμα νά προσκυνήση μίλει στο λαό τής Αντιόχειας και καυχάται για τήν 'Ελληνικότητά της.

'Επιστρέφει μετά δύο χρόνια στή Κων/πολι, αλλά ή κατάσταση τής Αύλης-όπου κυριαρχεί ο εύνούχος Χρυσάφιος - τήν αναγκάζει νά επιστρέψει στα 'Ιεροσόλυμα, όπου θά μείνει ως τό θάνατό της (460), άφοσιωμένη σε έργα φιλανθρωπίας, στα όποια διέθετε τά εισοδήματά της.

Οί λόγιοι του Βυζαντίου, εκφράζονται μέ θαυμασμό για τό λογοτεχνικό της έργο....."

Η Πουλχερία : " Αύτοκράτειρα του Βυζαντίου, αδελφή του αύτοκράτορος Θεοδοσιου Β' (408-450). Πρωτότοκος κόρη του 'Αρκαδίου, παίρνει σε ηλικία 16 ετών, κατά τήν άνηλικιότητα του αδελφου της τόν τίτλο τής Αύγούστας και παίζει σπουδαίο ρόλο στή διακυβέρνηση τής χώρας.

Σ'αυτήν όφείλεται ή έκλογή, τό 421, τής γυναίκας του Θεοδοσιου, 'Αθηναΐδος (Εύδοκίας).

Όστόσο, ή ανάκήρυξη τής Εύδοκίας ως Αύγούστας από τόν Θεοδόσιο, τό 423, και ή αύξανόμενη επιρροή της πάνω στον άνδρα της έχει δυσμενή άπήχηση στήν Πουλχερία. 'Ενώ άργότερα ή σχέση Εύδοκίας - Πουλχερίας, όξύνεται περισσότερο έξ αίτίας των δολοπλοκιών του εύνούχου Χρυσάφίου, πού επιδιώκει νά μονοπωλήσει τήν επίδρασή του στον αύτοκράτορα, μέ αποτέλεσμα πρώτα νά αποσυρθή ή Πουλχερία σε άλλο άνάκτορο, και άργότερα νά φύγει από τήν Κων/λη ή Εύδοκία ύστερα από κατηγορία εις βάρος της - και νά εγκατασταθή στα 'Ιεροσόλυμα, όπου θά μείνει ως τό θάνατό της (460).

'Η έλλειψη άρρενος διαδόχου αναγκάζει τό Θεοδόσιο νά άσχοληθή, πριν από τό θάνατό του, μέ τό θέμα τής διαδοχής του και ύστερα από συνεννόηση μέ τήν Πουλχερία, καταλήγει στήν έκλογή του αξιωματικού Μαρκιανου, τόν όποϊον ή Πουλχερία δέχεται νά παντρευτῆ σε προχωρημένη ηλικία, τό 450, παρά τόν νεανικό της όρκο (νά μήν παντρευτῆ)".

ΣΗΜΕΙΩΣΗ : Τόν Μαρκιανό διαδέχτηκε ο ισχυρός 'Αλανός φίλος του , Πατρίκιος "Ασπαρ (Λέων ο Α').

I.M.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Τί έγινε τήν χρονιά πού φεύγει

Τόν χρόνο, πού μόλις τελειώνει, ὁ Σύλλογος εἶχε προγραμματίσει ἀρκετές ἐκδηλώσεις. Θλιβερά ὅμως γεγονότα, ἔκαναν ἀναγκαία τήν ἀναβολή των.

Φέτος πραγματοποιήθηκε μόνο ὁ καθιερωμένος ἀπό χρόνια, ἑορτασμός τῆς μνήμης τῶν Τεσσάρων Μαρτύρων, προστατῶν τοῦ χωριοῦ μας, καί τῆς ἐπετείου τῆς ἰδρύσεως τοῦ Συλλόγου μας. Τήν ἡμέρα τῆς Ἐθνικῆς Γιορτῆς, μετὰ ἀπό τήν Θεία Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Νικολάου Πευκακίων, πραγματοποιήθηκε συνεστίαση τῶν συγχωριανῶν καί τῶν φίλων τοῦ Συλλόγου μας σέ ὁμορφη ἔσοχική Ταβέρνα στήν Παιανία τῆς Ἀττικῆς.

Ἡ κριτική μουσική καί τά ὁμορφα τραγούδια τοῦ Κρητικοῦ συγκροτήματος, τό καλό φαί καί τό κέφι τῶν συγχωριανῶν μας, μᾶς ἔδωσαν τήν εὐκαιρία νά θυμηθοῦμε ὁμορφα γλέντια στό ἀγαπημένο μας χωριό καί νά ζήσουμε γιά λίγο σέ Ἁγιαγαληνιώτικη ἀτμόσφαιρα. Οἱ συγχωριανοί μας χόρεψαν μέ κέφι τούς τοπικούς χορούς, μά καί οἱ φίλοι μας δέν ἔφυγαν παραπονούμενοι. Χάρηκαν τά "ριζίτικα" καί χόρεψαν καί ἐκεῖνοι τούς δικούς τους χορούς.

Στήν ἐκδήλωση μοιράστηκαν λαχνοί, καί οἱ τυχεροί, πού ἦταν ἀρκετοί κέρδισαν χρήσιμα δῶρα, πού εὐγενικά πρόσφεραν οἱ συντοπίτες μας. Χαιρετισμό ἀπηύθυνε ἀπό μέρους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου ὁ Πρόεδρος κ. Κων/νος Λινοξυλάκης.

Φεύγοντας ἀπό τήν ἐκδήλωση μείναμε μέ τήν ἐντύπωση ὅτι ἦταν ἀπό τίς ὠραιότερες καί πιό κερᾶτες διοργανώσεις τοῦ Συλλόγου μας.

Ε.Δ.Β.

- Στή Χώρα πᾶς καί σύ σύντεκνε; Ρωτοῦσε ὁ ἕνας ἀγωγιάτης τόν ἄλλο, μέ φορτωμένα τά ζωντανά του πραμάτεια, καθώς ἔβλεπε πῶς ἔσμιγαν οἱ στράτες τους.
- Στή Χώρα πάω σύντεκνε! τοῦ ἀπαντοῦσε.

Καί λέγοντας "Χώρα", ὁ ἀπλοϊκός αὐτός πραματευτής, πού ξεκινοῦσε τά χαράματα ἀπό τό χωριό του γιά νά κουβαλήσει τή σοδιά τοῦ κόπου του στή μεγάλη ἀγορά τοῦ καιροῦ του, τήν Ἁγία Γαλήνη, ἔννοιωθε πῶς πορεύονταν σέ τόπο ἀξιόλογο, χωριό πού δέν ἦταν σάν καί τ'ἄλλα, μά κάτι σημαντικώτερο, ἐκεῖ πού τό πάρε-δῶσε, ἡ ἐμπορική συναλλαγὴ ἀλλάζε χέρια σέ ρυθμό ἀσυνήθιστα γρήγορα, πού, τέλος, τά ἐλέη τοῦ θεοῦ ἦτανε σοφά στοιβαγμένα χάρη στά δυνατά μυαλά καί τίς δημιουργικές προσωπικότητες πού διάθεταν ὀρισμένοι παράγοντες τοῦ ἐμπορίου ὑπολογίσιμοι στήν ἐπαρχία καί πάρα πέρα...

Κι'εἶχεν ὁ κόσμος εὐμάρεια, ἄλλος πολύ ἄλλος λιγώτερο καί ἡ εὐμάρεια τούς ἔβγαλνε σέ καλό, πράγμα πού δέ συμβαίνει πάντα.

Μποροῦμε νά ποῦμε παραφράζοντας τόν Πρεβελάκη, πῶς οἱ ἄνθρωποι πού θεμελίωσαν τή φήμη τοῦ χωριοῦ "πράγμα πού μπορεῖς νά τό βεβαιώσεις καί στά κατοπινά χρόνια, ἦταν ἄνθρωποι ἀγαθοί, σεμνοί καί συνάμα περήφανοι καί καλότροποι, κοντολογίς εἶδος, ποθητό, μέσα στό φιλοτάραχο νησί".

Γερμένο ἐκεῖ πού ἕνας μέγας κάβος ἀγκαλιάζει ἕνα μεγάλο μέρος τῆς θάλασσας καί σχηματίζει τόν κόλπο τῆς Μεσσαρᾶς, ἀγκαλιασμένο στοργικά γύρω-γύρω ἀπό μικρά βουνά μέ ζωτική του διέξοδο τή θάλασσα, τό μικρό χωριό ἀπό νωρίς δέχτηκε μοῖρα δική του τή θάλασσα καί μέ τή γενναιοδωρή προσφορά τῆς νίκησε τή θνητή μοῖρα τόσων καί τόσων τόπων, πού, ὕστερα ἀπό τήν ὁποιαδήποτε ἀνοδική τους πορεία φθείρονται καί σβήνουν.

Δέν εἶναι ὑπερβολή ἂν ποῦμε ὅτι, πές ἀπό ἔνστιχτο, πές ἀπό σοφή προδιάθεση, ἡ κοινωνία τῆς Ἁγίας Γαλήνης ἦτανε τόσο καλά ὀργανωμένη στόν καιρό της, πού μποροῦσε ἀνετα νά ἱκανοποιεῖ τίς βασικές ἀνάγκες τῶν μελῶν της καί, γιατί ὄχι, ὅλη τήν "ἱεραρχία τῶν ἀναγκῶν", αὐτάρκης μέ τά δικά της μέσα, τέχνες, κι'ἄνθρώπους. Γιατί τό χωριό δέν φημίζονταν μόνο γιά τό ἐμπόριο του- ξυλεία, τσιμέντα, γενικά εἶδη. Εἶχε τίς φάμπρικες του γιά τά λάδια του, τούς γεωργούς του, τούς ψαράδες καί ναυτικούς του, τούς φουρνάρηδες του, τόν ξακουστό βαρελά του, τόν καλό πεταλωτή του, τή μαμμή του, τό γιατρό του, τό δασκαλό του, τό παπά του πού λειτουργοῦσε στούς Τέσσερις Μάρτυρες καί στήν Παναγία καί διαλλαχτά καφενεῖα - θαυμάσια κέντρα πληροφόρησης καί ψυχαγωγίας γιά τήν ἐποχή ἐκείνη.

Ὁδοντίατρο δέν εἶχε. Οἱ μάστοροι ὅμως τῆς τανάλιας ἦτανε ἄσσοι στό βγάλσιμο τοῦ δοντιοῦ μέ ἄριστο ἀπολυμαντικό τήν πικουδιά.

Θάτανε βέβαια παράληψη ἀσυγχώρητη νά μή θυμηθοῦμε καί τούς μα-
στόρους τῆς ἀφήγησης καί τούς δεινούς χωρατατζήδες. Μερικοί
ἀπ' αὐτούς ἦτανε προικισμένοι ἀφηγητές μέ φαντασία ἀστέρευτη
καί δεινή, πού μποροῦσαν νά κρατοῦν συναρπαστικά τό ἐνδιαφέρον
τοῦ ἀκροατή τους μέρες ἢ νύχτες ὀλόκληρες σέ μυθυπλαστικές
συνέχειες. Οἱ χωρατατζήδες ἦτανε ἄλλης πάστας ἄνθρωποι. Τά
λόγια τους λιγώτερα, γεμάτα ἀλληγορία καί πονηριά, πάντρευαν
ἄνετα τό ψέμμα μέ τό πνεῦμα καί τά πουλοῦσαν ... δωρεάν γιά
νά περνᾷ ὁ καιρός εὐχάριστα. Καί περνοῦσε.. Τέτοιοι ἄνθρωποι
εὐτυχῶς δέ λείπουν οὔτε σήμερα. Δυστυχῶς ὅμως δέν ὑπάρχει
πιά χρόνος διαθέσιμος γιά νά τόν περάσει κανεῖς ὅπως θέλει..

Καθένας ἀνάλογα μέ τό πόστο του, μέ τήν ἄμεση συγγένεια, τή
συντεκνιά κι' ἄλλους τέτοιους δυνατούς δεσμούς, δημιουργοῦσε
τόν κύκλο του, τήν κοινωνική του ὁμάδα γιά τίς καθημερινές
του κοινωνικές συναλλαγές καί συναναστροφές. Ἄλλά οἱ μικρές
αὐτές ὁμάδες δέν ἦταν στεγανές, ἡ ἐπικοινωνία μεταξύ τους
ἦτανε αἰσθητή καί ἀναγκαῖα καί τό ἀναμεταξύ τους ἐνδιαφέρον
ἔντονο τίς δύσκολες τίς ὥρες. Ὑστερα, ἦτανε κι' ἕνας δυό-
μερακλήδες λυράρηδες πού δέν ἄφηναν κανένα ἀσυγκίνητο κι' ἀμέ-
τοχο στά κοινά γλέντια, στίς μεγάλες χαρές - πού ἦταν συχνές
καί ἔντονες.

Τό βαρύ μαντάτο τῆς Ἰταλικῆς εἰσβολῆς καί τῆς Γενικῆς Ἐπι-
στράτευσης τ' ἄκουσαν οἱ ἀγιογαληνιώτες ἀπό τό ράδιο στό κα-
φενεῖο τοῦ Βαρελά. Ἄφησαν τότε οἱ στρατεύσιμοι τά ἔργα τά
εἰρηνικά, πῆγαν στόν παπά-Γιάννη καί τούς εὐλόγησε, τούς ἔ-
δωσε κι' ἀπό ἕνα κομματάκι κερὶ Ἀναστάσιμο γιά φυλλαχτό καί
τράβηξαν στά ἄγρια βουνά τῆς Ἀλβανίας...

Μούδιασε ἡ ζωή τοῦ χωριοῦ μά δέν τῶβαζε κάτω. Καί σάν νά
μὴν ἔφτανε τό κακό αὐτό, πλάκωσε σέ λίγο καί ὁ βαρὺς βραχνάς
τοῦ Γερμανοῦ. Ἐνωμένο τό χωριό δοκιμάστηκε καί πέρασε κι'
αὐτή τήν ὀδυνηρή ἐμπειρία. Ἀξίζει μάλιστα νά μνημονέψει
κανεῖς, πὼς καί στή μαύρη αὐτή ἐποχή οἱ λυράρηδες ἔκαναν
σωστά τό χρέος τους. Μόνο πού τά γλέντια γίνονταν πιά
σέ κλειστοὺς χώρους...

Χρόνια αργότερα, θυμήθηκε έπιτέλους και τό κράτος τήν 'Αγία Γαλήνη. Ήταν ένα άξεχαστο καλοκαιρινό απόγευμα. Στήν προ-κυμαία, έφτανε μιά λαμπρή κουστωδία: "Ενας ναύαρχος του 'Ελληνικού Στόλου, γιά νά επιθεωρήση μιά μοϊρα πολεμικών πλοίων πού έκτελοῦσαν άσκήσεις στό Λυβικό Πέλαγος. 'Ο ύψηλός έπισκέπτης έμοιαζε νά ένδιαφέρεται, έκτός από τ'άλλα, και γιά τό καλό του τόπου :

- Τί προτιμάτε νά σάς φτιάξει τό κράτος· τό λιμάνι ή τό δρόμο; Ρώτησε τήν περίεργη άνθρώπινη όμήγυρη πού ήλθε νά τόν καλοσωρίσει.

- Τό λιμάνι ! Τό λιμάνι !!!!!

Πού σήμαινε : Τό χωριό μέ τούς φτωχούς γιά τ'αυτόκίνητο δρόμους ζούσε. Χωρίς λιμάνι θά πέθαινε.

'Ο τσιμεντένιος λιμενοβραχίονας έγινε αργότερα και δικαίωσε παμπάλαιες προσδοκίες, έπιθυμίες και εύχές. Τώρα, άν ήταν ό ναύαρχος αυτός πού ειπε τόν καλό τό λόγο στην κυβέρνηση ή κάποιος δυνατός πολιτευτής του τόπου, ή κάποιος έπιτελικός ένκέφαλος των ένόπλων δυνάμεων πού πίστευε στην έπιχειρησιακή αναγκαιότητα και σημασία του λιμανιού, δέν μπορούμε νά ποῦμε μέ βεβαιότητα. Σημασία όμως έχει ότι έγινε. "Έτσι, ό ταλαιπωρημένος και θαλασσοδαρμένος ναυτικός εύρισκε πιά μόνιμο καταφύγιο στό σπίτι του κοντά, ό έμπορος έβλεπε μέ πίστη τό μέλλον του και γενικά όλοι όσοι άμεσα ή έμμεσα είχαν συνδέσει τό βιοποριστικό τους προσανατολισμό - κι'ήταν πολλοί και γίνονταν περισσότεροι - μέ τή θάλασσα. Θά πείτε, δέν έχασε τό χωριό από τή γραφικότητά του ; Ναι, αλλά κέρδισε ζωή!

Μιά άλλη όμορφη καλοκαιρινή βραδυά, στά 1969, ή 'Αγία Γαλήνη γνώρισε μιά καινούργια εύνοια της τύχης της. Ήρθε τό ήλεκτρικό ρεύμα ! 'Η ανακάλυψη του "Έντισον μπήκε όρμητικά και θριαμβευτικά στην ζωή όλων. Λύχνου πού "φέγγανε" μέ τό λαδάκι της έληας, λάμπες πετρελαίου, λούξ μέ τά φωτερά αλλά εύθραυστα άμιάντά τους - παλιοί κι'άχώριστοι σύντροφοι στίς νύχτες και τίς βεγγέρες, έξαφανίστηκαν, περάσαν στό περιθώριο σαν νά μήν ύπηρεξαν ποτέ ! Τό ρεύμα έφερε τόν "πολιτισμό" γοργά: Τό φως, τήν ήλεκτρική κουζίνα, τό ψυγείο, τά πλυντήρια, τά έλέη του θεού....

'Η γη μας στό μεταξύ είχε σμικρύνει πολύ μέ τά σύγχρονα και τά πάμφθινα ταξιδιωτικά μέσα. Οί πρώτοι ξένοι, αρχιζαν νά κάνουν δειλά-δειλά τήν άνιχνευτική τους εμφάνιση. Δέν πέ-ρασε πολύς καιρός και οί κλητοί έγιναν πολλοί. Ήρθαν πρώτα και καλύτερα τά αυτοκαλούμενα "Παιδιά της Ειρήνης". Οί μακρο-μάλληδες και γενειοφόροι τουρίστες μέ τά νέα πρόσωπα και τίς μεγάλες άμφιβολίες. Ήρθαν και οί "εύπρεπείς" Εύρωπαίοι πού

ἄφηναν τίς κρύες πατρίδες τους γιά νά χαροῦν μέ ξεγνοισιά τή γαλήνη, τόν ἥλιο καί τή θάλασσα. "Ἀρχισαν νά καταφθάνουν καί οἱ "Ἑλλαδίτες" γιὰτί στό μεταξύ οἱ τουριστικοί καί περιηγητικοί ὁδηγοί, πού χρόνια ἀγνοοῦσαν ἀκόμη καί αὐτή τήν ὕπαρξη τοῦ χωριοῦ μας, ἄρχισαν νά ἐκφράζονται κολακευτικά γιά τήν Ἁγία Γαλήνη. Μιά ὀλοσέλιδη διαφήμιση πού δημοσιεύτηκε ἀπό Νεοϋορκέζο ἐπισκέπτη στούς "Τάϊμς" τῆς Νέας Ὑόρκης, τήν πιό ἐγκυρη ἴσως ἐφημερίδα στόν κόσμο, μιλοῦσε γιά τό μακρινό αὐτό καταφύγιο τῆς λησμονιάς καί τοῦ Νιρβάνα μ' ἐνθουσιασμό.

"Ἐτσι, ὁ μέγανος Νυμφίος τοῦ καιροῦ μας, ὁ τουρίστας, μπῆκε θριαμβευτής καί δικαιοῦχος στή ζωή τῆς μικρῆς μας "Χώρας", τῆς πασίγνωστης πιά Ἁγίας Γαλήνης. Τά περιορισμένα φυσικά σύνορα τοῦ χωριοῦ πού ἀπλώνονταν ἀπό τά Μνήματα καί τό Μπιζάνι μέχρι τά Γαβγιώτικα κι' ἀγκάλιαζαν ἓνα μικρό κόσμο ὀλόκληρο, ἄνοιγαν γιά πάντα γιά νά μπεῖ ὁ μέγανος κόσμος πού εἶχε σιμ-κρύνει πολύ.

Ἄλλά ἡ ζωή πάει μπροστά, μέ ρυθμό γρήγορο καί φιλόδοξο. Οἱ ἀνάγκες, ἢ μάλλον ἡ "ἱεραρχία τῶν ἀναγκῶν", ὅπως λένε οἱ σύγχρονοι ψυχολόγοι ἄλλαξαν οἱ καιροί ἄλλαξαν, τά παλιά ἐμπόρια ἔγιναν μοντέρνες ἐπιχειρήσεις, ξενοδοχειακές ἐγκαταστάσεις, ντισκοτέκ ξεπετάχτηκαν στίς ἀκρογιαλιές, καινούργιες πηγές εὐμάρειας καί ἀφθονίας ἔκαναν τήν ἐμφάνισή τους. Καί ὅπως κάθε τόπος, ἔτσι καί ὁ δικός μας, ἔχει τό δικαίωμα νά ζητᾷ τό μερίδιό του στόν καινούργιο τρόπο ζωῆς καί ἀνεσης

Μιά τέτοια ριζική ἀλλαγὴ στόν τρόπο ζωῆς τοῦ τόπου, εἶναι φυσικό νά δημιουργήσε πολλές σκέψεις καί νά ἀκούστηκαν ἢ ν' ἀκούγονται πολλές ἀπόψεις, νά πάρθηκαν πολλές θέσεις. Εἶναι παραδείγματος χάρη αὐτοί πού ἀπογοητεύτηκαν, ἄρκετοί πού ἐνθουσιάστηκαν καί πολλοί πού προβληματίζονται γιά τό ρυθμό καί τό μέγεθος τῆς Ἀλλαγῆς. Οἱ πρῶτοι, ἀγιάτρευτοι νοσταλγοί τῆς παλιᾶς, χαρισάμενης ἐποχῆς, πού τήν ἀνάμνησή της δυναμώνει συχνά τό σαράκι τοῦ ξενιτεμοῦ, νοιώθουν πώς χάνουν γιά πάντα ἓνα τρόπο ζωῆς πού τούς ἀνήκει ἀποκλειστικά πού πρέπει νά ζήσει κι' ὄχι νά σβήσει. Σκέφτονται μέ δέος, πώς ὅσο ζεῖ ἀκόμη ἡ παλιά φρουρά, τά λίγα κι' ἀξιαγάπητα πρόσωπα πού κουβαλοῦν ἀκόμη ἀτόφιες μαζί τους τίς παλιές ζεστές συνήθειες, τίς παραδόσεις μας ἔχει καλῶς! Γιὰτί μετά ἀλίμονο! Ἡ Ἁγία Γαλήνη φυσιολογικά θ' ἀκολουθήσει τή γραμμὴ τῆς ἐποχῆς : θέρετρο ἀξιόλογο, πού ὅμως δέν θά διαφέρει οὐσιαστικά ἀπό τά τόσα ἄλλα πού ἔχει νά προσφέρει ἢ προνομιούχος ἑλληνική φύση.

Ἄλλά ὑπάρχουν καί οἱ ἐνθουσιώδεις ζηλωτές τῆς προόδου.. Πολλοί ἀπ' αὐτούς ἔχουν δεθεῖ τόσο πολύ φυσικά μέ τή γῆ αὐτή, πού ἀκόμη καί τά πιά δύσκολα χρόνια, ὅταν πολλά παιδιά τῆς ἔκαναν φύλλα φτερά γιά νά δοῦν καλύτερες μέρες, αὐτοί ὑπόμεναν τά πάντα καρτερικά, μέ πίστη ἀκλόνητη γιά τίς καλύτερες μέρες πού θά ἐρχόταν. Κι' οἱ μέρες αὐτές ἦρθαν ἀπότομα. Κι' ἔκαναν τά δυνατά τους νά ἀξιοποιήσουν τίς εὐκαιρίες πού τούς πρόσφεραν. Καί δέν ὑστέρησαν οὔτε σέ χρόνο, οὔτε σέ ἐπιτεύξεις.

Τό μερίδιο τους στήν "Κοινωνία τῆς Ἀφθονίας" ἦταν καί εἶναι πλούσιο... Καλό καί ἅγιο αὐτό μέ μιάν ἐπιφύλαξη : Στίς ξένες πατρίδες πού γεννήθηκε ὁ ὄρος "Κοινωνία τῆς Ἀφθονίας" καί υἱοθετήθηκε ἔμπραχτα μέ ζῆλο σέ βαθμό φανατισμοῦ, ὑπάρχει μόνον παρόν καί μέλλον. Ἡ, γιά νά μιλήσουμε σωστότερα, ὁ χρόνος δέ φτάνει καί τά κίνητρα εἶναι τέτοια ὥστε δέν τοῦ ἐπιτρέπουν νά γυρίσει κανείς πίσω, νά θυμηθεῖ τό παρελθόν, τίς παραδόσεις του. Στό κάτω-κάτω τῆς γραφῆς τί νά τά κάνει αὐτά κανείς σ' ἕνα κόσμο πού τό ἐπίκεντρο τοῦ κόσμου του εἶναι το ἐγώ τοῦ καί μονο; Ἔτσι ἐκεῖ, τό παρελθόν ὑπάρχει μόνον σάν ὀρόσημο ἀφετηρίας, ἀπ' ὅπου μετράει κανείς βασικά τήν οἰκονομική του πρόοδο. Ἐπικίνδυνος σκόπελος γιά μᾶς, πού τά βιώματά μας, τό παρελθόν μας εἶναι αὐτοπροσωπία μας, τό ἀνθρώπινο ἐγώ μας, καί δυνατό τό κάλεσμα νά τόν ἀποφύγουμε.

Τέλος, αὐτοί πού προβληματίζονται χωρίς νά παίρνουν ἀκραίες θέσεις, εἶναι πιά συγκαταβατικοί, κάπου ἀνάμεσα στούς ζηλωτές καί τούς ἀρνητές τῆς ἀνεξέλεκτης ἀλλαγῆς : Καμάρι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἦθους, καί σκέψης, βάση τῆς ζωῆς, ὑπῆρξε πάντα ἡ ἀρχή τοῦ "μηδέν ἄγαν", τοῦ μέτρου, τῆς ἰσορροπίας μεταξύ ἀκραίων καταστάσεων καί τάσεων. Κι' ἐρωτοῦν καί προβληματίζονται, πῶς θά μπορέσουμε νά κρατήσουμε τήν ἰσορροπία αὐτή; Πῶς θά καταφέρουμε νά μή σπάσει τό σχοινί πού τεντώνει ἐπικίνδυνα ἀπό τή διελκυστίδα τῶν δύο δυνατῶν ἀλλά ἀντίθετων δυνάμεων - τοῦ συντηρητικοῦ στοιχείου πού λέγεται παράδοση καί τοῦ προοδευτικοῦ πού λέγεται λησμονιά ; Ἀπάντηση σ' ἕνα τέτοιο μεγάλο καί ζωτικῆς σημασίας γιά μᾶς ἐρώτημα, μόνον μέ συλλογική σκέψη καί προσπάθεια μπορεῖ νά δοθεῖ. Κι' ἀξίζει τόν κόπο.

Νά γιατί στή σύντομη αὐτή ἀναδρομή στό παρελθόν καί στούς καίριους προβληματισμούς πού μᾶς ἀπασχολοῦν σήμερα, νοιώθουμε νά μᾶς ἐξουσιάζει ἡ διπλή ὑπόσταση τῆς μικρῆς μας "Χώρας": Ἀπό τή μιά τό χωριό τῶν ἀναμνήσεων, ἡ "Ἀπάνω Ἀγία Γαλήνη", πού μᾶς χάρισε χρόνια γενναιόδωρα, χρόνια πού πέρασαν κι ὁμως δέ μᾶς ἀφήνουν νά τ' ἀφήσουμε· κι' ἀπό τήν ἄλλη ἡ χειροπιαστή, ἡ σημερινή, ἡ "Κάτω Ἀγία Γαλήνη", αὐτή πού τό ὄνομά της ξεπέρασε τά στενά ὄρια τῶν πατρίδων καί τῶν ἠπείρων.

Ἀνάγκη καί χρέος μας εἶναι νά τῆς συμπαρασταθοῦμε γιά νά σταθεῖ κι' αὐτή μέ τή σειρά τῆς δυνατῆ ἐναντία στό χρόνο, συνετή στό κάλεσμα τῶν καιρῶν.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

Μέ τά φτερά τοῦ Πήγασου

Μέ τό τραγούδι ὁ Νεμὸς πρωτοβλάστησε

Μέ τό τραγούδι ὑψώσαμε τῆς Πολιτείας τά Κάστρα:

Κ. Παλαμᾶς

ΜΙΚΡΟ ΜΟΥ ΚΙ' ΟΜΟΡΦΟ ΧΩΡΙΟ

Τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Γ. Ἀθανασιάδη - Νόβα

Μικρό μου κι' ὄμορφο χωριό, δέξου τήν προσευχή μου,
στή ζέστα τῆς ἀγκάλης σου μεγάλωσε ἡ ψυχή μου.

Εἶμαι ἓνας Μάγος : Κάθε τί δικό σου ὅταν ἀγγίζω
δίκρουνης βρύσης δύναμη, πηγὴ χαρᾶς θ' ἀνοίξω.

Μπρός στοῦ σπιτιοῦ μου ἀνοίγονται τό ἴσο σταυροδρόμι,
τῆς ἀρετῆς οἱ ἀνήφοροι, τῆς εὐτυχίας οἱ δρόμοι.

Δέ λησμονῶ τί σοῦ χρωστῶ κι' εἶμαι ὄλο εὐχές νά σώσω,
χίλιες φορές, ἄν γίνεται, νά σοῦ τό ξεπληρώσω.

Μά ἡ πιό μεγάλη πληρωμὴ πού θέλω νά σοῦ κάνω,
εἶναι νᾶρθω στό χῶμα σου μιὰ μέρα νά πεθάνω.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΕΦΕΡΗ

Ἐδῶ τελειώνουν τά ἔργα τῆς θάλασσας τά ἔργα τῆς ἀγάπης.

Ἐκεῖνοι πού κάποτε θά ζήσουν ἐδῶ πού τελειώνουμε
ἄν τύχει καί μαυρίσει στή μνήμη τό αἷμα τους καί

ξεχειλίσει

ἄς μή μᾶς ξεχάσουν, τίς ἀδύναμες ψυχές μέσα στ'

ἀσφοδίλια,

ἄς γυρίζουν πρός τό ἔρεβος τά κεφάλια τῶν θυμάτων:

Ἐμεῖς πού τίποτε δέν εἶχαμε θά τοὺς διδάξουμε τή γαλήνη.

ΧΡΟΝΙΑΡΕΣ ΜΕΡΕΣ

Τοῦ Μητροπολίτου κ.κ. Εἰρηναίου Γαλανάκη⁺

Τοῦτες οἱ μέρες τῶχουνε τοῦτες οἱ γ' ἑβδομάδες
κι' ἀποῦχει φίλο τόν καλεῖ δικό τόν πρεμαζώνει
κι' ἀποῦχει ἀγάπη στά μακρὰ γράφει γραφή καί μπέμπει...

Οἱ μεγάλες γιορτές τῆς Χριστιανωσύνης περνοῦσαν στήν Κρήτη
πάντα μ' ἓνα βαθύ θρησκευτικό αἶσθημα καί μέ μιά ξέχωρη ἀνθρώπινη
χαρά. Τά Χριστούγεννα, ἡ Πρωτοχρονιά, τά Θεοφάνεια, ἡ Μεγάλη Βδο-
μάδα, τό Πάσχα, ὁ Δεκαπενταύγουστος, ἦταν μεγάλες ἱερές μέρες,
πού τίς περνοῦσαν οἱ παπποῦδες μας μ' εὐλάβεια καί ἱερή χαρά. Γύ-
ρω ἀπό τά γεγονότα αὐτά τῆς Θείας ἱστορίας κυλοῦσε ἡ τροχιά τοῦ
χρόνου καί ἡ ζωὴ ἔπαιρνε φῶς καί νόημα ἀπό τόν πανηγυρισμό των.

"Ὀλη ἡ κοσμοθεωρία τῆς ζωῆς στά εὐλογημένα ἐκεῖνα χρόνια
ἦταν θρησκευτική κι' ἡ ἀπάντηση στά μεγάλα ἐρωτήματά της δινόταν
μόνο ἀπό τήν πίστη, μόνον ἀπό τήν Ἐκκλησία. Ἡ ἀρχή τοῦ κόσμου
καί τοῦ ἀνθρώπου, ὁ πόνος καί ὁ θάνατος ἡ σωτηρία καί ἡ αἰωνιότη-
τα, ὅλα αὐτά τά αἰώνια προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου περνοῦσαν βέβαια
ἀπό τήν καρδιά τῶν παπποῦδων μας, μὰ εὕρισκαν ἔτοιμη τή λύση καί
τήν ἀπάντησή των στήν Παραδοσιακή πίστη πού τή θέρμαινε ἡ Ἐκκλη-
σία μέ τίς γιορτές, μέ τά σύμβολα καί τά ἔθιμά της. Ἡ κατήχηση
καί ἡ δογματική διδασκαλία ἔλλειπαν τότε, ὅλα ὁμως τά ἀναπληροῦσε
τό αἶσθημα πού τῶχαν καλλιεργήσει οἱ περασμένες θρησκευτικές γε-
νεές καί δέν τῶχε ὑποσκάφει ἀκόμη ἡ ἡμιμάθεια καί ἡ νοησιарχία
τῶν ἰδικῶν μας καιρῶν. Κρατοῦσε ἀκόμη στά χρόνια ἐκεῖνα ἡ μεγάλη
κληρονομιά τοῦ Βυζαντινοῦ μας Χριστιανισμοῦ, πού ἐδῶ στήν Κρήτη
φαίνεται πῶς εἶχε βαθειές τίς ρίζες του καί τίς ἔκανε ἀκόμη πειό
βαθειές ἡ σκλαβιά τῶν Βενετσιάνων καί τῶν Τούρκων. Βαστοῦσε ἀκόμη
ἡ πολυθρύλητη χριστιανωσύνη τοῦ Μεσαίωνα πού μ' ὅλες τίς ὑπερβολές
της εἶχε ἓνα γνήσιο πολιτισμό κι' ὡς χθές ἀκόμη ἔτρεφε πνευματικά
ὅλη τήν ἀνθρωπότητα. Ἡ ζωὴ εἶχε καί τότε τά ἐμπόδια καί τά προβλή-
ματά της, ἡ πίστη ὁμως ἔχυνε περίσσιο φῶς καί τή γέμιζε μέ γαλήνη
καί μακαριότητα. Ἡ ζωὴ κυλοῦσε καί τότε σκληρή κι' ἀδυσώπητη, ὁμως
ἡ Ἐκκλησία ἔμπαινε στή μέση, σποῦσε τή μονοτονία της κι' ἀνέβαζε
τήν πνοή της.

Πότε πέφτουν τά Χριστούγεννα ; ρωτοῦσαν οἱ παπποῦδες μας.
Ποῦ θά λειτουργήσῃ ὁ παπᾶς ; Ποῦ θά ξαγορευτοῦμε ; Πότε θά ζυμώ-
σης, γυναίκα τό πρόσφορο ; Πότε θά σφάξωμε, πατέρα τό γουρούνι ;
Ποῦ θά παραγγείλωμε τά καινούργια στιβάνια ; Ποιός θά πάῃ τό κανί-
σκι τοῦ συντέκνου ; Πότε θά βαπτίσωμε τό κοπέλλι ;

+ Ἀπό τό βιβλίο του : "Ὁ Χριστός Σημάδεψε τήν Κρήτη",

Ἀθήνα 1969.

Μικρά πράγματα θά λέγαμε μεῖς σήμερα : Κι' ὅμως αὐτά
ξυπνοῦσαν τή ζωή, τήν ἀνασθήκωναν ἀπό τό χῶμα πού ἦταν σκυμ-
μένη καί τήν ἔκαναν γιορτή καί πανηγύρι. Ὁ ἄνθρωπος τρι-
γύριζε στ' Ἀρχοντικό τῆς πίστης κι' ὁ Νοικοκύρης ὁ Θεός τόν
ἀποζημίωνε μέ γλυκάδα καί εἰρήνη.

"Ὑστερα ἀπό τήν Ἐκκλησία καί τήν πίστη, οἱ χρονιάρες
μέρες ἦταν γιά τό σπίτι, γιά τήν οἰκογένεια. Οἱ παπποῦδες
μας δέν εἶχαν πάντα μεγάλα ἀρχοντόσπιτα γιατί τά καίγανε συχνά
οἱ κουρσάροι κι' οἱ κατακτητές τοῦ Νησιοῦ. Κι' ὅμως στίς μεγά-
λες σκολάδες, οἱ γιαγιάδες μας ἀναπιάνανε τά φτωχικά των,
τ' ἀσπρίζανε, τά θυμιατίζανε, ἀνάβανε τό καντήλι δίπλα στό κό-
νισμα καί τά κάνανε ζεστά καί χαρούμενα. Κι' οἱ παπποῦδες μας
βοσκοί καί ζευγολάτες σκολνούσανε ἀπό τά ζευγάρια, γυρίζανε
ἀπό τά χειμαδιά, σταματοῦσαν ἀπό τίς στρατείες των καί μα-
ζευτότανε στό σπίτι νά περάσουν τίς μεγάλες μέρες. Τά μαστο-
ρόπουλα πού μαθαίνανε τέχνες στίς πολιτεῖες καί τά λιγοστά
σκολιαρούδια πού πήγαιναν στά γράμματα, γυρίζαν καί κεῖνα
κι' ἀνταμώνανε στό σπίτι.

"Ἐλλειπαν ὅμως οἱ ξενητεμένοι . "Ἐλλειπαν οἱ ταξειδιά-
ρηδες, ἔλλειπαν οἱ ἐξῆριστοι τῶν κατακτητῶν, οἱ φυλακισμένοι,
οἱ βαρυνποινῖτες... Ἡ Κρήτη εἶναι ἓνα Νησί πού λίγο νά τό
διασκελίσωμε βρισκόμαστε σέ ξένους τόπους καί τά τραγούδια
μας εἶναι γεμάτα ἀπό καῦμό καί πόνο γιά τήν παντέρημη ξε-
νητεία. Καί στίς χρονιάρες μέρες ἡ ξενητεία γέμιζε φαρμάκια
τούς ξενητεμένους καί θλίψη τά σπίτια τῆς Κρήτης.

Κόρη σιμώνουν οἱ γιορτές, σιμώνει καί τό Πάσχα
κι' ἄμε νά βρῆς τήν Παναγιά νά τήν παρακαλέσης
νά σιγανέφουν οἱ καιροί νά ταξιδέφουν πλοῖα
νάρθοῦν ἀπό τήν ξενητεία οὐλ' οἱ ξενητεμένοι
νάρθῃ καί σένα ὁ ἄντρας σου...

Ὡστόσο τά σπίτια σιμαζεύανε τούς ἀνθρώπους των γύρω
ἀπό τό Πασχαλινό Τραπέζι καί κάνανε τήν οἰκογενειακή μυσταγω-
γία : Ὁ παπποῦς, ἡ γιαγιά, τό ἀντρόγυνο, τά ἐγγονάκια, δισέγ-
γονα πολλές φορές, κι' ὕστερα οἱ ἄλλοι : Οἱ συμπεθέροι, οἱ
κουνιάδοι, οἱ συντέκνοι, οἱ φαμέγοι, οἱ φίλοι κι' οἱ ἀδερφοχτοί,
ὅλοι γύρω ἀπό τό τραπέζι τῆς γιορτῆς καί τῆς χαρᾶς. Ἐτρωγαν
τό φαγητό μέ τή ἀρχοντιά τῶν Κρητικῶν ἐθίμων κι' ἔπιναν τό
κρασί μ' εὐχές καί ἐγκάρδιες συγκινήσεις: Χρόνια πολλά πατέρα.
Νά χαρῆτε τό στεφάνι σας παιδιά μου. Μέ τό καλό νάρθοῦνε κι'
οἱ ξενητεμένοι μας. Ὁ Θεός νά συχωρέση τῶν ἀποθαμένων μας...

Συχνά μαζί μέ τό κρασί πίνανε καί τά δάκρυα πού κυλοῦ-
σαν κρυφά ἀπό τά μάτια των γιά κείνους ποῦ λείπανε στόν κάτω
κόσμο καί στήν ξενητεία. Οἱ γεροντότεροι λέγανε στά τραπέζια
ἱστορίες γιά τά θαύματα τοῦ Χριστοῦ καί γιά τά βάσανα τῶν

χριστιανῶν κι' ἔκαναν ἔτσι τὴν θρησκευτικὴ καὶ ἔθνικὴ κατήχηση σέ παιδιὰ κι' ἑγγόνια κι' ἄλλοι φάλλανε τὸ τροπάρι τῆς ἡμέρας κι' ἀρχίζανε ἕνα παλιὸ ριζίτικο τραγοῦδι. Πανάρχαια ἱερά καὶ ζεστά ἀνθρώπινα αἰσθήματα ξυπνοῦσαν μέσα στὶς καρδιές, ἀγκάλιαζαν τὴ συντροφιά κι' ἔκαναν ἱερὴ μυσταγωγία τὴν οἰκογενειακὴ σύναξη. Τὸ σπῖτι ἦταν ἀκόμη τὸ κέντρο τῆς γῆς, ἡ ἱερά ἐστία τῆς ζωῆς κι' ὁ ἄνθρωπος μποροῦσε νὰ χαρῆ σ' αὐτὸ καὶ νὰ γιορτάσῃ. Σήμερα γιορτάζομε τὶς μεγάλες γιορτές στὸ δρόμο. Στὸ ταξεῖδι, στὰ ξενοδοχεῖα, στὶς κρουαζιέρες καὶ στὶς λέσχες. "Ἐτσι γεμίζομε τὸν χρόνο μας μὲ κίνηση καὶ θόρυβο, μᾶς λείπει ὅμως ἡ βαθειὰ ἀγαλλίαση ποῦρχεται ἀπὸ τὴ θεία φεγγοβολή τῆς ψυχῆς μας.

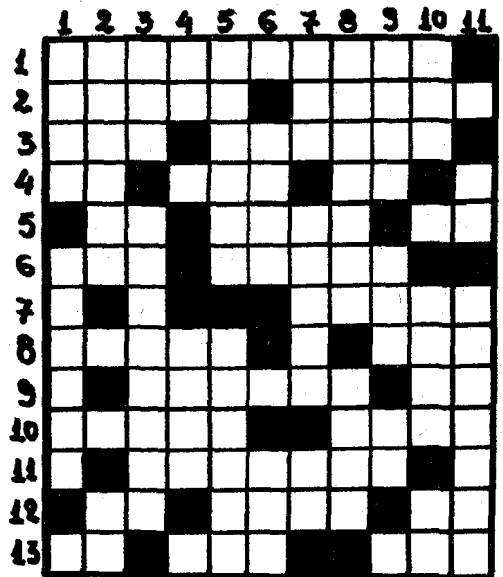
Χρονιάρες μέρες στὴν Κρήτη: Στὸ Κρητικὸ σπῖτι. Οἱ φαμελιές γεννοῦσαν πολλὰ παιδιὰ. "Ἐπαιρνε ὁ χάρος, ἔπαιρναν οἱ πόλεμοι κι' οἱ κουρσάροι, ἔπαιρν' ἡ ξενητεία μὰ μένανε κι' ἄλλα καὶ γέμιζε τὸ σπῖτι. Κι' οἱ καρδιές τὸ ἴδιο γεννοῦσαν πρωτόγονα, παρθενικά καὶ ζεστά ἱερά αἰσθήματα. Τὴ θεοσέβεια, τὴν ἀνθρωπιά, τὴ λευτεριά, τὴν ἀγάπη, τὸ φιλότιμο, τὴν ὑποχρέωση, τὴ ντροπή, τὴν τιμιότητα καὶ τὴ χουβαρντωσύνη. Καὶ τὰ αἰσθήματα αὐτὰ μένανε βαθειὰ φυλαγμένα σὰν ἱεροὶ θησαυροὶ στὶς καρδιές τῶν παππούδων μας.

Τὰ φηλά βουνά, τὰ γκρεμνά καὶ τὰ φαράγγια τοῦ Νησιοῦ κάνανε περήφανες κι' ἀγριωπές καμμιὰ φορὰ τὶς φυσιογνωμίες τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἄντρες μιλοῦσαν λίγο κι' οἱ γυναῖκες σωπαίνανε. Κι' ὅμως οἱ καρδιές μαζεῦανε καὶ στερνιάζανε μέσα των τὰ ἱερά αἰσθήματα, κι' ὅταν ἐρχόταν οἱ στιγμές καὶ τὸ καλοῦσε ἡ ὥρα, ἀνοίγανε οἱ θεῖοι κρουνοὶ καὶ τρέχανε τὰ ρυάκια τῆς ψυχῆς. Γνωστικὲς κουβέντες, θερμοὶ χαιρετισμοί, ἐγκάρδια χαμόγελα, γλυκιές ματιές, τραγοῦδια καὶ μοιρολόγια, πού κερνούσανε σὰ διάφανο ποτῆρι τὰ μυστικὰ βάθη τῆς Κρητικῆς ψυχῆς. Καὶ μέσα στὸ ἱερό αὐτὸ ἄδυτο τῆς Κρητικῆς ψυχῆς φυλαγμένη πάντα ἡ αἰώνια εἰκόνα: Ὁ Θεὸς κι' ἡ σεμνότητα τῆς ζωῆς.

ΤΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΜΑΣ

Ο ρ ι ζ ο ν τ ί ω ς

1. Παλαιά όνομαζόταν Σουλία
2. Τήν προσέχομε πολύ στά ζῶα-
..... σέ φυγή (ρῆμα άντιστρ.).
3. Άρχαία θεά - "Επειτα
4. 'Ιταλική κατάφαση-Τοπικό -
'Αποτέλεσμα ποδοσφ.άγώνα.
5. Μόριο - Τό μικρό όνομα ξένου
ήθοποιου-Δικά σου (καθαρ.).
6. Άρχαῖος εϋθυμος θεός -Νησί
φημισμένο για τό κρασί του.
7. Καί ἔτσι λέγεται τό τζάνι
(καθ.).
8. Αυτό τό φάρι κάνει ὠραία σούπα
-Γάλλος φίλος.
9. Μάγευε μέ τή λύρα του -Μονάδα άντιστάσεως στη Φυσική.
10. 'Υπάρχει στό αίμα -'Απαραίτητο σκεϋος νοικοκυρᾶς.
11. "Ενας από τούς 'Αποστόλους.
12. Αἰγύπτιος θεός - Κράτος τοϋ Περσικοϋ κόλπου-Μουσική Νότα.
13. "Ομοια φωνήεντα - Προδικάζει ἄριστη ποιότητα - Ποσοτικό

Φ.Β.

Κ α θ έ τ ω ς

1. Άνδρικό όνομα - 'Υπάρχει καί κόκκινος στην Κρήτη
2. Εἶναι νησιτίσιμη - Γράμμα στό 'Αλφάβητο
3. Καί ἔτσι λέγεται τό ἄλογο (άντίστρ)- Μᾶς κουράζει στό
περπάτημα.
4. Προτρέπει - Μερικές φορές δυστυχῶς τά ξεπερνᾶμε
5. Μικρό νησί Ν. τῆς Κρήτης - Φημισμένη πόλη στόν Ν. Χανίων
6. Δέν ἔχουν οἱ "Άγγελοι - "Εχει 60 λεπτά.
7. Άναφέρεται στην Π. Διαθήκη - "Οχι ἔμμεσα -Συνεχόμενα γράμματα
άντίστροφα.
8. Περιοχή τῆς 'Ελλάδας-Πρέπει νά ἔχουν ὅλα τά μαγαζιά.
9. Εἶναι ἀπαραίτητο για τή ζωή-Εἰς τά - τό ἴδιο μέ τό 4α καθ.
10. Τό ἴδιο μέ τό 3α ὀριζ.-Τό χωριάτικο εἶναι πιό νόστιμο(άντίστρ)
-"Ομοια σύμφωνα.
11. Μισή μαμά - Γυναικεῖο όνομα